

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของครูอาจารย์
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2545 ผู้วิจัยได้สรุปผล
การวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของครู
อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์กาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2545
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครู อาจารย์ในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูป
การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีขนาดแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

ครู อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีขนาด
แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาเป็นรายด้านและรวมทุก
ด้านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดขอบเขตของการวิจัย

1.1 กรอบแนวคิดด้านเนื้อหา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 2,142 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2545) และได้กลุ่มตัวอย่าง 337 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประมาณค่า เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของครู อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแบบ Likert มี 4 ด้าน จำนวน 42 ข้อ โดยได้รับการตรวจสอบเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องมือ หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ $CC = 0.97$ และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ $0.53 \leq r \leq 0.72$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างต่อผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
2. ส่งแบบสอบถามไปยัง โรงเรียนที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามโรงเรียนต่าง ๆ
4. ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัยจำนวน 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Window วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน ทั้งในภาพรวมและรายข้อ 42 ข้อ
2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านและขนาดโรงเรียน
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของครูอาจารย์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(F-test :One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีของ Scheffe

สรุปผลการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

จากการศึกษาความพึงพอใจการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ครู อาจารย์ มีความพึงพอใจระดับมาก ($3.26 \leq \bar{x} \leq 3.52$)

2. ครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ทุกขนาดโรงเรียน มีความพึงพอใจการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการปฏิรูปการบริหารและจัดการศึกษาที่พบว่า ครู อาจารย์ในโรงเรียนขนาดใหญ่ กับโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประเด็น ที่ควรแก่การนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานติดตามคุณภาพ โรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 9 (กรมสามัญศึกษา.2540 : 33) พบว่าระดับความพึงพอใจการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร.2540 : 18-19) ที่พบว่า โดยรวมครู อาจารย์มีความคิดเห็นในการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2541 : 51-54) ได้รายงานผลการประเมินผลการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีงบประมาณ 2540 พบว่า โดยรวมและในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ นิวัติ สุวรรณชัยรบ (2543 : 97-98) ได้รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า ความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา รวมทุกด้านอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้แสดงว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการอยู่ในระดับที่น่าพอใจอยู่ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร และครู อาจารย์ ต่างตื่นตัว ตระหนัก และเห็นความสำคัญในการมุ่งพัฒนาการศึกษาของชาติให้สู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา และเพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น แต่ผลการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ครู อาจารย์มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ฉะนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงต้องเร่งดำเนินการเพื่อตอบสนองแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของกรมสามัญศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่ควรแก่การอภิปรายผลดังนี้

1.1 ด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า ครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของเปรมปรีดิ์ จันทวารีย์ (2543 : บทคัดย่อ) พบว่าการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียน

การสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของเสน่ห์ นาชัยเวียง (2541 : 63-64) พบว่า การประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ความความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู อาจารย์ และกรรมการปฏิรูปการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับดี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครู อาจารย์มีความตื่นตัว ให้ความสนใจการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง เรียนรู้จากประสบการณ์จริง การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ครูปรับบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง

1.2 ด้านปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะถึงแม้ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการบริหารจัดการ รู้จักใช้เทคนิคการบริหารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้อย่างหลากหลาย และครูมีโอกาสมามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ก็ตาม แต่ในส่วนระบบการบริหาร ครู อาจารย์ยังรู้สึกว่าการบริหารของผู้บริหารยังไม่ค่อยโปร่งใส มีการกระจายอำนาจน้อย การบริหารจัดการขาดความคล่องตัว การนิเทศติดตามไม่ค่อยเป็นระบบ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษายังไม่ชัดเจน นอกจากนี้โรงเรียนยังเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการบริหารและจัดการศึกษาไม่เต็มที่

1.3 ด้านปฏิรูป ครู ณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา พบว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยวัฒน์ พันธุ์เดช (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา โดยรวมและรายด้าน การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และผลการศึกษาของ นิวัติ สุวรรณชัยรบ (2543 : บทคัดย่อ) ถวิล พลสาร (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ถึงแม้ครูจะมีจิตสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ มีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ และโรงเรียนจะเร่งพัฒนาส่งเสริมครูให้เข้าฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการจัดการเรียนการสอนก็ตาม แต่ยังไม่ค่อยมีองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมอาชีพครูคอยให้การดูแลช่วยเหลืออย่างจริงจัง การส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผลงานการกำหนดตำแหน่งทาง

วิชาการยังมีน้อย นอกจากนี้การนิเทศภายในยังไม่ค่อยเป็นระบบเท่าที่ควร ระบบโครงสร้างเงินเดือนและค่าตอบแทนไม่ค่อยสอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน โครงสร้างการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษายังไม่ค่อยชัดเจน และระบบการสรรหาบรรจุแต่งตั้งการเข้าสู่ตำแหน่งไม่ค่อยมีความโปร่งใสและเป็นธรรม

1.4 ด้านปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา พบว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครู อาจารย์ ไม่ค่อยเข้าใจการเรียนรู้ในยุคข้อมูลข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และชุมชนยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการและใช้จ่ายงบประมาณ นอกจากนี้สภาพเศรษฐกิจของชุมชนโดยส่วนรวมไม่ค่อยดีทำให้โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรจากภายนอกมาช่วยในการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการศึกษาใหม่ โดยใช้หลักการที่ว่า “สังคมทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” (All for Education) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : ความนำ) กล่าวคือมุ่งให้สังคมทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบและผนึกกำลังกันจัดการศึกษาทุกชั้นตอน แทนการมอบให้เป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลเพียงอย่างเดียว โดยรัฐต้องมีเจตจำนงแน่วแน่ที่จะสนับสนุนการลงทุนและสร้างโอกาสให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ให้มีความสำคัญกับทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมความรู้สึที่ดีแก่ชุมชน กระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของสถานศึกษา เกิดความรู้สึเป็นเจ้าของโรงเรียนและปรารถนาที่จะให้โรงเรียนมีความคล่องตัวและปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของครู อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานแต่สอดคล้องกับ ทวีต พงสาร (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก โดยรวมไม่แตกต่างกัน ดินจง สูดประเสริฐ (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามทฤษฎีของบุคคลากรผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ผลการเปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้

อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนในแต่ละแห่งได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการบริหาร งบประมาณ การพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

จากผลการวิจัยพบว่าระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับต่ำสุดผู้บริหารและครู อาจารย์ควรให้ความสนใจในเรื่องนี้ เป็นพิเศษเพื่อที่จะนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งในและนอกสถานศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาให้ได้มากและเกิดประโยชน์สูงสุด รองลงมาคือด้านการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหารควรศึกษารูปแบบการบริหารและนำหลักการบริหารที่อยู่มาใช้ให้เหมาะสมตามสถานการณ์ วิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครู อาจารย์
3. ควรทำวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางในการที่จะทำให้การปฏิบัติงานด้านที่มีความพึงพอใจต่ำให้สูงขึ้น